क्रूरोऽसौ दुर्म्मतिः क्षुद्रो राज्यलुब्धोऽनपत्रपः । निहन्यादपि तं वीरं जातमन्युः सुयोधनः । तेन मे व्याकुलं चित्तं हृदयं दह्यतीव च ।

॥ विदुरउवाच ॥ मैवं वदस्व कल्याणि शेषसंरक्षणं कुरु । प्रत्यादिष्टो हि दुष्टात्मा शेषेऽपि प्रहरेत्तव ।

दीर्घायुषस्तव सुता यथोवाच महामुनिः । आगमिष्यति ते पुत्रः प्रीतिं चोत्पादयिष्यति । ५०५०

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एवमुक्त्वा ययौ विद्वान्विदुरः स्वं निवेशनं । कुन्ती चिन्तापरा भूत्वा सहासीना सुतैर्गृहे ।

ततोऽष्टमे तु दिवसे प्रत्यबुध्यत पाण्डवः । तस्मिंस्तदा रसे जीर्णे सोऽप्रमेयबलो बली ।

तं दृष्ट्वा प्रतिबुध्यन्तं पाण्डवं ते भुजङ्गमाः । सान्त्वयामासुरव्यग्रा वचनं चेदमब्रुवन् ।

यत्ते पीतो महाबाहो रसोऽयं वीर्य्यसम्भृतः । तस्मान्नागायुतबलो रणेऽधृष्यो भविष्यसि ।

गच्छाद्य त्वञ्च स्वगृहं स्नातो दिव्यैरिमैर्जलैः । भ्रातरस्तेऽनुतप्यन्ति त्वां विना कुरुपुङ्गव । ५०५५

ततःस्नातो महाबाहुः शुचिः शुक्लाम्बरस्रजः । ततो नागस्य भवने कृतकौतुकमङ्गलः ।

ओषधीभिर्विषघ्नीभिः सुरभीभिर्विशेषतः । भुक्तवान्परमान्नञ्च नागैर्दत्तं महाबलैः ।

पूजितो भुजगैर्वीर आशीर्भिश्चाभिनन्दितः । दिव्याभरणसंच्छन्नो नागानामग्र्य पाण्डवः ।

उदतिष्ठत्प्रहृष्टात्मा नागलोकादरिन्दमः । उत्क्षिप्तः स तु नागेन जलात् जलरुहेक्षणः ।

तस्मिन्नेव वनोद्देशे स्थापितः कुरुनन्दनः । ते चान्तर्दधिरे नागाः पाण्डवस्यैव पश्यतः । ५०६०

तत उत्थाय कौन्तेयो भीमसेनो महाबलः । आजगाम महाबाहुर्म्मातुरन्तिकमञ्जसा ।

ततोऽभिवाद्य जननीं ज्येष्ठं भ्रातरमेव च । कनीयसः समाघ्राय शिरःस्वरिविमर्दनः ।

तैश्चापि सम्परिष्वक्तः सह मात्रा नरर्षभैः । अन्योन्यगतसौहार्दाद्दिष्ट्यादिष्ट्येति चाब्रुवन् ।

ततस्तत्सर्व्वमाचष्ट दुर्य्योधनविचेष्टितं । भ्रातॄणां भीमसेनश्च महाबलपराक्रमः ।

नागलोके च यद्वृत्तं गुणदोषमशेषतः । तच्च सर्व्वमशेषेण कथयामास पाण्डवः । ५०६५

ततो युधिष्ठिरो राजा भीममाह वचोऽर्थवत् । तूष्णीं भव न ते जल्पमिदं कार्य्यं कथञ्चन । इतःप्रभृति कौन्तेया रक्षता न्योन्यमादृताः ।

एवमुक्त्वा महाबाहुर्द्धर्म्मराजो युधिष्ठिरः । भ्रातृभिः सहितः सर्व्वैरप्रमत्तोऽभवत्तदा ।

कुमारान् क्रीडमानांस्तान्दृष्ट्वा राजा च दुर्म्मदान् । एवं दुर्य्योधनः कर्णः शकुनिश्चापि सौबलः ।

अनेकैरभ्युपायैस्ताञ्जिघांसन्ति स्म पाण्डवान् । पाण्डवा अपि तत्सर्व्वं प्रत्यजानन्नमर्षिताः ।

उद्भावनमकुर्व्वन्तो विदुरस्य मते स्थिताः । गुरुं शिक्षार्थमन्विष्य गौतमे तान् न्यवेदयत् । शरस्तम्बे समुद्भूतं वेदशास्त्रार्थ पारगं । ५०७०

इत्यादिपर्व्वणि सम्भवपर्व्वणि भीमप्रत्यागमने ऊनत्रिंशदधिकशततोऽध्यायः ॥ १२९ ॥

॥ जनमेजय उवाच ॥ कृपस्यापि मम ब्रह्मन्सम्भवं वक्तुमर्हसि । शरस्तम्बात्कथं जज्ञे कथं वाऽस्त्राण्यवाप्तवान् ।

॥ वैशम्पायनउवाच ॥ महर्षेर्गौतमस्यासीच्छरद्वान्नाम गौतमः । पुत्रः किल महाराज जातः सह शरैर्विभो ।

न तस्य वेदाध्ययने तथा बुद्धिरजायत । यथाऽस्य बुद्धिरभवद्धनुर्व्वेदे परन्तप ।

अधिजग्मुर्यथा वेदांस्तपसा ब्रह्मचारिणः । तथा स तपसेपितः सर्व्वाण्यस्त्राण्यवाप ह ।